

HADTÖRTÉNELMI APRÓSÁGOK.

Zrinyi György Kassa városához. (1587.) Prudentes ac Circumspecti viri ac domini, amici nobis honorandi.

Erről akartuk mi ti Kegyelmeteket megtalálni, mivelhogy panaszolkodók minékünk *Torony Miklós*, Homonnay Miklósné asszonyom, az mi szerelmes hugunk szolgája, hogy az elmúlt esztendőben *gyalogoknak hadnagyok*, Kegy.-nek köteles szolgája volt, valami szerencsét próbálni ment volt és az gonosz szerencse miatt az ő alatta való gyalogi sokan oda vesztenek, kit nem számszándékkal (így!) mívelt, hanem gonosz szerencse miatt, ki sokszor történik; azért fenyegeti, háborgatja és kergetteti Kegy. Annak okáért kérjük Kegy.-et ami barátságunkért ne bántassa törvénytelen, hanem ha mit vétett és külömben Kegy. meg nem engednéje neki, törvényhez kész állani. Kegy. ami legjobb, azt cselekedjék vele. Kit mi megköszönhessük Kegy.-nek. Isten tartsa meg Kegy.

Datum ex arce nostra Chyakhornya 2 Februarii anno 1587.

Kegy. barátja

Zriny György.

Kívül: Prudentibus ac circumspectis dominis N. judici, juratis civibusque liberæ civitatis regie Cassoviensis etc. dominis et amicis nobis honorandis.

Alatta más kézzel: 18 Martii Anno 1587 pro Nicolao Torony profugo.

Kassa v. lt. 4000. sz. a.

Szabalkay Gergely Kassa városához. (1587.) Örökké való szolgálatomat ajánlom Uraságtoknak, mint Kegyelmes uraimnak és atyámnak. Az Istentől kívánok Uraságtoknak minden lelki-testi jókat, jó szerencsét és hosszú életet.

Továbbá ezt akarám Uraságtoknak tudtára adnom, hogy

Istennek legyen hála, még ezideig itt ez helyben, az hova Uraságtok minékünk parancsolt jönnünk, békességben voltunk és semmi fogyatkozás dolgunkban nem esett és ennek utána is az Uraságtok tisztességét és hírét — nevét ugyan akarom viselni és hordozni, hogy semmiben megbántassék, hanem mindenek helyén legyenek. De ezt írhatom Uraság., hogy az minapiban az minemű drabantokat küldött volt Uras. bátor Isten ne adta volna, hogy ide én *hadnagy-ságom* alatt jöttek volna, hanem jobb lett volna, inkább egy város esordájának gondját viselnem, hogy nem mint ezeknek. Azóta, mióta ide bejöttek, éjjel-nappal, mind szép szómmal, mind botommal rajtok voltam. De mivelhogy ezek mind éltig az csapszéken hevertének és azféle vitézek voltak. Az minapiban két napnem ki nem mehettém közikben az szememnek fájdalma miatt és oly dolog esett köztök, hogy ha törvény szerint meg kell látni, fő is esik érte. Azért Ur.-at ezért kellett meg találnom, hogy Uras. engemet tegyen bizonyossá, hogyha botommal kell-e büntetnem avagy ugyan törvény szerént. De kiváltképpen ennek az háborúságnak oka volt Gönczi Nagy János és az Gallé, mostan is nyakon kötve tartatom érette mindaddig, míg Uraságtok énnekem ebben módot nem szab. Mert itt *az végházban oly törvény vagyon, hogyha szablyát vonson, félkezét vágják el; ha vért teszen, fejével éri meg; ezek pedig mind meglettenek.* Továbbá bizonyos hirt egyebet nem írhatok, hanem az tömösvári passa ment be az budai bassaságra és csak az volt az török indulása. Immár most az törökök mindenütt igen készülnek, mind *Füleken* s mindenütt. Jóllehet *Füleken* új törökök nincsenek, de önmaguk készülnek, *erősen patkoltatnak.* De úgy értjük, hogy az az oka, hogy hallják, hogy az magyarok igen gyűlnek és készülnek és ők is arra készülgetnek, hogy az magyarok készülé-
tit értik. Továbbá ugy vala itt az hire, nem tudom Uraságtoknál, hogy *Kerekiben* és *Bajomban* törökök szállottak volna, de abban sincsen semmi, mert szinte most jutott az kapitánynak egy szolgálja Váradról és az bizonyosképpen meghozta volna, de azt mondja, hogy semmi nincsen benne. Itt bizony minékünk semmi félelmünk nincsen, jóllehet az Sajó igen megáradt vala, de immár igen megapadt.

Továbbá ezt is akarnám tudtára adni Ur.-nak, hogy az 25 legény., az kikkel elébb jöttem volt, szégyenlik igen, hogy ezféle korcsomán heverő híreseknek három-három forintot adott Uras.; és önekik csak harmadfelet adott Uras., mert még az *szendőrei* vitézek is pirongatják őket, hogy mivel volnának ők is alábbvalók azoknál. Vannak olyak is köztök, az kik azt mondják, hogy az három hetet

kitöltik, mert önekik csak arra fizetett Uras. azokhoz képest és annak utána dolgokra mennek, de én mind ez kedig bíztattam őket, hogy Uras. őket is mindenekről megalégíti.

Isten tartsa meg Uras.-at sok jó esztendeig jó egészségben és jó szerencsében mind az Uras. udvarához tartozókkal egyetemben.

Datum in Zend (= Szend) 8 Aprilis anno 1587.

Szabatkay Gergely

Uras.-nak hű és alázatos szolgája.

Kívül: Ez levél edassék a vitézlő kassai főbírónak Swteó Jánosnak tanácsával egyetemben, énnekem Kegyelmes uraimnak és atyámfiaiimnak tulajdon kezekben.

Eredetije *Kassa város levéltárában* 4008/27. sz. a.

Bornemissza Benedek gyulai kapitány Kassa városához. (1559.) Prudentes et circumspecti Domini et Amici observandissimi.

Salutem ac servitii mei commendationem. Kérem Kegyelmeteket, mint urunknak ő felségének kulcsos városában lakozó híveit, értem s tudom azt nyilván, hogy ott az Kegy. városa bőves tarack és szakálos golyóbissal, ki nélkül én igen szűkes vagyok; mert az új basa őt mélföld hozzám, a karatja mi legyen, senki nem tudja, kit én ő felségének is hírré adtam, és ő felsége ajánlotta magát, hogy az várat afféle golyóbisokkal hamar való napon meglátogatja, de míg azt elhozzák, hogy küldene Kegy. ez formákhoz képest, kit én Kegy.-nek küldtem, husz vagy huszonháromezret. Én fogadok ismég ez én levelem szerében, hogy vagy azt, akit ő felsége küld avagy az arát akarja Kegy., kész vagyok megadni. Erre ugyan igen kérem Kegy.-et annálkül (igy!) ne hagyjon Kegy. Isten tartsa meg Kegy.-et.

Datum ex arce Gyula 12 Julii anno 1559.

Benedictus Bornemissza de Heves præfectus
et capitaneus Gyulensis.

Kívül: Prudentibus et circumspectis domini magistrocivium, judici ac juratis civibus civitatis Cassoviensis etc. dominis et amicis observandissimis.

Eredetije *Kassa város levéltárában* 2150/1. sz. a.

A szegény rab Serjenyi Mihály sarcza iránt. (1563.)

Prudentes et circumspecti, nobis semper honorandi. Salutem et servitiorum nostrorum commendationem.

Ti Kegyelmeteknek azt akarjuk tudtára adnunk, kit hiszünk,

hogy ti Kegy.-nek nyilván is vagyon, ez szegény rabnak ez *Szeryeny Mihálynak* az ő nagy sacholását, ki miatt kényszerítetted ti Kegy.-et megtalálni, mely, tudja azt sok jámbor, hogy híven és igazán szolgált ő felségének és ő felsége után ez országnak. Azért ti Kegy.-et mi is kérjük, mint bizott urainkat és atyánkfiait, hogy ti Kegy. tekintvén az Istent és az ő sok jámbor szolgálatját, ti Kegy. lenne segítséggel ti Kegy. neki, kit mi is örökké megakarunk szolgálnunk, mint bizott urainknak és atyánkfiainak.

Datum ex arce Agriensi 9 die Januarii 1563.

Franciscus Horwáth

Ioannes Horwáth

præfecti arcis Agriensis.

Kívül: Prudentibus et circumspēctis dominis, judici juratis et toti senatni civitatis Cassoviensis, amicis nobi semper honorandis.

Kassa város levéltárában 2446/10. sz. a.

Adatok az 1704-ik év történetéhez. Kassa városát egy évi ostrom után a császári sereg feladta Forgách Simon kurucz generálisnak.

A capitulatio egyik pontja szerint «az minemű adóssága volna azon kassai militiának itten Magyarországnak, afféle debitumok ante exitum militiae exolváltassanak.»¹

Az alább közölt jegyzéket, mely a hátán levő feljegyzés szerint a Nr. 20 volt, Grasz Ferencz és Achberger János kassai kereskedők nyújtották be kifizetés végett a kurucz táborba s ezen a réven jutott Kassa városa levéltárába társaival együtt, a hol is mindmáig őriztetik.

A jegyzék így szól:

Specificatio az adóságunkról, az mely minekünk a militiánál és commissarius uram ő nagyságánál vagyon.

In anno 1703 vett commissarius uram ő nagysága mitőlünk numero 7 lovakat ilyen conditioval, hogy még in anno 1704-ben újesztendő napján meg fog fizetni, mely summa tészen rhenenses florenos 354.

Item in anno 1703 vett commissarius uram ő nagysága a két Pfefferhoffise compániának, melyek itt Kassán voltak, posztót, tészen az ára fl. 257, cruciferos 7 ½.

Item in anno 1704-ben vett commissarius uram ő nagysága numero 20 hordó borokat, tészen fl. 300.

¹ *Kassa v. lvt. 12232. sz. a.*

Két ízben adtam a profantházban búzát és gabonát, ugymint elsőben 16 cubuli gabonát 24 R. frt és 30 cubuli búzát, térszen az ára együtt fl. 84.

A tiszteletes Neuburgi regimentében való páter uram ő kegyelme adós fl. 6.

Az tekintetes profantmester Berencz uram ő kegyelme adós posztóért fl. 12, crucif. 58.

Item az mezőről vittek a vagy learatták 30 köböl után való vétésemet.

Az tekintetes nemes Abaujvármegyében ugy mint nemzetes viceispán uram ő kegyelme több tisztekkel együtt vettek én tőlem 12 ökröt, térszen az ára Rhen. flor. 125.

A veres pénz, kit erővel kellett elvenni és ígértek visszaváltani térszen fl. 675.

Datum Kassán die 9 Octobris 1704.

Grász Ferencz és Achberger János.

Kivül: Nr. 20.

Kassa város levéltárában.

Kemény Lajos.